

Energimarknadsinspektionen
Box 155

631 03 Eskilstuna

Synpunkter från SKGS för framtida elnätsreglering

SAMMANFATTNING

Vid utformning av framtida elnätsreglering anser SKGS att Energimarknadsinspektionen (hädanefter Ei) måste ta fasta på följande:

- Att utvecklingen av nättarifferna har en direkt påverkan på basindustrins internationella konkurrenskraft
- Att nätbolag per definition bedriver verksamhet med låg risk
- Att kundens intresse ska tas tillvara på ett bättre och mer aktivt sätt än idag
- Att vid beräkning av kapitalbasen ska denna baseras på ursprungliga investeringskostnader nedräknade med normala avskrivningar
- Att övergångslösningen för utrustning över 38 år ska tas bort
- Att avkastningsräntan ska regleras i förordning
- Att anslutningsavgifter inte ska inkluderas i kapitalbasen

UTVECKLINGEN AV NÄTTARIFFER PÅVERKAR BASINDUSTRINS INTERNATIONELLA KONKURRENSKRAFT

SKGS, det vill säga Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet, är den råvaruförädlande och energiintensiva industrin i Sverige. Vi skapar sysselsättning för fler än 400 000, förädlar knappt en tredjedel av all el som används inom landet och står för cirka 20 % av varuexporten. Våra företag är internationellt konkurrensutsatta.

SKGS vill understryka att en säker elförsörjning till konkurrensmässig systemkostnad är av högsta vikt för att säkerställa produktion och investeringar i Sverige. Nättarifferna utgör en betydande och ökande andel av systemkostnaden, där elpris och skatter är de andra två parametrarna. Det sätt på vilket Ei utformar sin elnätsreglering påverkar med andra ord i mycket hög grad möjligheterna för basindustrin att upprätthålla sin konkurrenskraft.

NÄTBOLAG BEDRIVER VERKSAMHET MED LÅG RISK

Elnätsbolagen har en juridisk och faktisk monopolställning för överföring av el till kunderna. Nätbolagen bedriver därmed per definition en verksamhet med mycket låg risk.

SKGS anser att denna låga risk är en väsentlig utgångspunkt vid bedömning av vad som kan anses vara skäliga kostnader för elöverföring. Insikten om den låga risken måste alltså genomsyra Ei:s utformning av framtida elnätreglering.

Ei MÅSTE PÅ ETT AKTIVT SÄTT BÄTTRE TILLVARATA KUNDENS INTRESSE

Om ett av våra företag är missnöjd med sitt nätbolag kan denne inte vända sig till en alternativ leverantör av samma tjänst. Elnätbolaget och kunden är med andra ord inte jämbördiga i affärsrelationen. I fråga om att överklaga intäktsramen, så är det enbart elnätbolaget som kan göra detta. Det innebär i realiteten att bara det som är till elnätföretagets nackdel i ramens beräkning tas upp till rättslig prövning, inte något som skulle kunna vara till kundens fördel.

Eftersom vi som kunder inte kan föra vår egen talan i frågor om elnätreglering, utan företräds av Ei, blir det oerhört viktigt med vilket perspektiv och på vilket sätt Ei agerar.

SKGS anser att Ei bättre och på ett mer aktivt sätt måste tillvarata vår kundgrupps intressen. Exempel på hur detta kan göras är följande:

1. Att begära av de politiska beslutsfattarna att de:
 - a. I 4 kap 1§ i ellagen återinför den skrivning som tidigare fanns: "Vid bedömning av en nättariffs skälighet skall konsumentintresset särskilt beaktas". Detta bör betyda att domstolar har bättre möjlighet att döma till Ei:s, det vill säga kundernas, fördel vid rättsprövning.
 - b. I 12 kap 3a§ justerar texten till att vara: "Om nätmyndigheten avser att utöva tillsyn över en nätkoncessionshavares nättariff skall koncessionshavaren *inte behöva* underrättas om detta". Därigenom skulle Ei ha möjlighet att göra oannonserad tillsyn på samma sätt som till exempel Skatteverket kan.
2. Att föra en tätare dialog med oss som kundkollektiv

KAPITALBASEN SKA BASERAS PÅ URSPRUNGLIGA INVESTERINGSKOSTNADER MED NORMALA AVSKRIVNINGAR

För närvarande gäller att vid beräkning av kapitalbasen värderas komponenterna i elnätet till nuanskaffningsvärde.

SKGS anser att denna princip inte är förenlig med en regleringsmodell, vars syfte är att basera uttaget från nätkunderna på verkligt gjorda investeringar och kostnader. Vi anser heller inte att nuanskaffningsvärde är relevant, när nätägaren har rätt att ta ut kostnader för underhåll.

SKGS anser istället att kapitalbasen ska baseras på ursprungliga investeringskostnader nedräknade med normala avskrivningar.

ÖVERGÅNGSLÖSNINGEN FÖR UTRUSTNING ÖVER 38 ÅR MÅSTE BORT

Förordning 2014:1064 11§ anger att kapitalförslitning inte ska beräknas för en anläggning för överföring av el om anläggningen är äldre än femtio år. I 12§ anges dock att anläggningar, som år 2015 var äldre än 38 år, ska åldersbestämmas till just 38 år, vilket ger möjlighet att inkludera dem i beräkningen av kapitalförslitningen i ytterligare 12 år.

SKGS anser att övergångslösningen från 38 till 50 år är helt oacceptabel. Den innebär att anläggningar, som mycket väl redan kan vara över 50 år, inkluderas i beräkningen av kapitalförslitningen. Detta samtidigt som 10§ anger att den ekonomiska livslängden ska anses vara fyrtio år och tillgångarna därmed är fullt kostnadstäckta redan vid den tidsgränsen.

Enligt SKGS åsikt måste förordningens 12§ helt tas bort. För det fall att nätbolagen inte har kunskap om åldern på de egna anläggningstillgångarna bör de anses helt avskrivna.

KALKYLRÄNTAN MÅSTE REGLERAS I FÖRORDNING

Kalkylräntans storlek omfattas idag inte av regleringen. Istället bestäms den av värden på åtta delparametrar. Att lägga fast dessa handlar inte om vetenskap, utan om uppskattningar, förenklingar och schabloniseringar. Detta innebär givetvis ökad risk att valda värden ifrågasätts av nätbolagen, vilket är en viktig orsak till de rättsprocesser, som vi sett under senare år.

SKGS anser att Ei måste välja en annan väg i fråga om kalkylräntan. Den bör för det första regleras i förordning. Det kan till exempel ske genom att i förordningen ange att kalkylräntan ska baseras på statslåneräntan plus ett påslag. För det andra måste påslaget avspegla det faktum att nätbolag bedriver verksamhet med låg risk.

Att skapa tydlighet om kalkylräntans beräkning bör bidra till att Ei kan undvika långdragna rättsprocesser, vilka är negativa för såväl kunder, nätbolag som myndigheten själv.

ANSLUTNINGSAVGIFTER SKA INTE INKLUDERAS I KAPITALBASEN

När en kund, till exempel ett basindustrieföretag, ansluter till ett elnät utgår en engångsavgift, vilken ger nätägaren full eller partiell täckning för de kostnader som anslutningen innebär. Med andra ord får nätägaren helt eller delvis betalt "up front". Det är därför ologiskt att en sådan redan betald investering tillåts räknas med i kapitalbasen.

SKGS anser att anslutningsavgifter, som redan är betalda, inte ska inkluderas i kapitalbasen. Det ska med andra ord inte vara möjligt för nätägaren att räkna hem två gånger.

Med vänlig hälsning

Anna Holmberg
Energidirektör SKGS